

Secretariatul Parlamentului Republicii Moldova

Direcția generală juridică

AVIZ

la proiectul legii pentru modificarea Legii bugetului de stat
pentru anul 2024 nr.418/2023
(nr.76 din 07.03.2024)

Direcția generală juridică a examinat proiectul de lege nominalizat, conform prevederilor art.54 din Regulamentul Parlamentului, adoptat prin Legea nr.797/1996 și ale Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative și reieșind din analiza efectuată relatăm următoarele.

1. Proiectul de lege a fost înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către dnul Radu MARIAN, deputat în Parlament, conform prevederilor art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 din Regulamentul Parlamentului.

2. Proiectul de lege prevede modificarea art.19 al Legii bugetului de stat pentru anul 2024 nr.418/2023 în sensul autorizării Ministerului Finanțelor să efectueze un șir de acțiuni, precum:

- să redistribuie, la propunerile întemeiate ale Ministerului Muncii și Protecției Sociale și Ministerului Energiei, alocațiile aprobate în Fondul de reducere a vulnerabilității energetice, în scopul implementării măsurilor prevăzute în Legea nr. 241/2022 privind Fondul de reducere a vulnerabilității energetice;

- să modifice indicatorii stabiliți ai bugetului de stat la venituri și cheltuieli în cuantumul granturilor, donațiilor, sponsorizărilor încasate pe parcursul anului bugetar în scopul implementării măsurilor de reducere a vulnerabilității energetice, cu majorarea alocațiilor Fondului de reducere a vulnerabilității energetice.

Potrivit Notei Informative, atribuțiile conferite Ministerului Finanțelor au drept scop accelerarea proceselor de valorificare a mijloacelor acordate de către partenerii străini în formă de granturi pentru suport bugetar.

3. Referitor la respectarea procedurilor generale privind procesul bugetar precum și dreptul la inițiativă legislativă în materie bugetară, atenționăm asupra următoarelor considerente:

1) În conformitate cu exigențele art.131 alin.(4) din Constituție, orice propunere legislativă sau amendament care atrag majorarea sau reducerea veniturilor bugetare sau împrumuturilor, precum și majorarea sau reducerea cheltuielilor bugetare pot fi adoptate numai după ce sunt acceptate de Guvern.

În Hotărârea nr.5 din 18 februarie 2011 și Hotărârea nr.2 din 28.01.2014, Curtea atestă că norma art.131 alin.(4) din Constituție este unica normă constituțională ce

impune o dependență decizională directă a Parlamentului față de Guvern. O astfel de reglementare, legislatorul constituant a edictat-o în vederea corelării eforturilor autorității ce adoptă bugetul național, ca plan al finanțelor publice anuale, cu eforturile autorității ce execută acest buget. De asemenea, scopul normei constituționale este de a preveni situațiile de intervenții legislative imprevizibile ce pot perturba toate procesele bugetare planificate de executiv în baza programelor legislative.

2) Curtea Constituțională stabilind dacă dreptul deputaților de a depune amendamente la proiecte de legi se încadrează în noțiunea de inițiativă legislativă de la art.73 din Constituție a constatat prin Hotărârea nr.28/2020 că în cazul inițiativelor legislative deputații pot iniția procedura de adoptare sau de modificare a unei legi. Dincolo de diferențele constatate, Curtea a menționat că dreptul la inițiativă legislativă și dreptul de a depune amendamente urmăresc același scop, care constă în legiferarea de către Parlament.

În Hotărârea nr.11/2014, Curtea Constituțională a reiterat că limitarea modului de exercitare a inițiativei legislative și condiționarea restrictivă a procedurii legislative în domeniul bugetar are la bază rațiunea competențelor de ordin executiv ale Guvernului, care, în virtutea articolului 96 din Constituție, asigură realizarea politicii interne și externe a statului și exercită conducerea generală a administrației publice.

Concluzionând, Curtea a subliniat că „realizarea principiului separării și colaborării puterilor în stat în domeniul procesului bugetar se exprimă prin delimitarea strictă a competențelor și atribuțiilor ce revin reprezentanților puterii executive și celei legislative și prin asigurarea de către legiuitorul constituant a unui echilibru constituțional just, care să tempereze marja largă de apreciere a legiuitorului în domeniul bugetar-fiscal și să asigure posibilitatea efectivă a puterii executive de a exercita competențele constituționale conexe.”

3) În sensul art.61 din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2004, *procedura de elaborare, prezentare și adoptare a legilor/deciziilor privind modificarea bugetelor sunt similare celor pentru legile/deciziile bugetar anuale, iar în cadrul unui an bugetar pot fi efectuate, de regulă, cel mult două modificări ale bugetelor componente ale bugetului public național, care se adoptă, de regulă, nu mai devreme de 1 iulie și nu mai târziu de 15 noiembrie, cu excepția cazurilor prevăzute la art.69 alin.(4).*

În contextul celor invocate, considerăm că adoptarea proiectului de lege urmează a fi precedat de examinarea tuturor factorilor de risc specifice domeniului de reglementare în vederea neadmiterii unui dezechilibru bugetar.

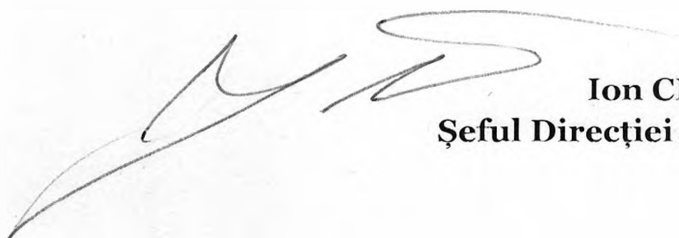
Obiecții de ordin juridic și redacțional:

1. Denumirea proiectului de lege se va expune în următoarea redacție „Lege cu privire la modificarea art.19 din Legea bugetului de stat pentru anul 2024 nr. 418/2023”;

2. Majorarea alocațiilor Fondului de reducere a vulnerabilității energetice vizează direct sursa de venituri sau cheltuieli bugetare prevăzute de legea bugetară anuală, fapt ce determină modificările de rigoare în legea anuală a bugetului.

3. Astfel, la rectificarea ulterioară a bugetului de stat, toate modificările operate de către Ministerul Finanțelor urmare a majorării alocațiilor Fondului de reducere a vulnerabilității energetice necesită a fi reflectate în Legea bugetului de stat pentru anul 2024.

4. Totodată, în conformitate art.61 alin.(4) al Legii nr.181/2004, orice propunere de modificare a legilor/deciziilor bugetare anuale trebuie să fie însoțită de o notă informativă, care va cuprinde concluziile privind executarea bugetului respectiv în perioada precedentă și estimările privind executarea scontată a bugetului până la finele anului bugetar în curs, precum și impactul financiar al modificărilor pentru următorii trei ani. Respectiv, argumentele prezentate în nota informativă nu sunt susținute de concluziile privind executarea bugetului respectiv în perioada precedentă și estimările privind executarea scontată a bugetului până la finele anului bugetar în curs, cât și a impactului financiar al modificărilor propuse pentru următorii trei ani.

Ion CREANGĂ
Șeful Direcției generale

ex.: Olesea Bostan
tel.: 820-237
e-mail: olesea.bostan@parlament.md